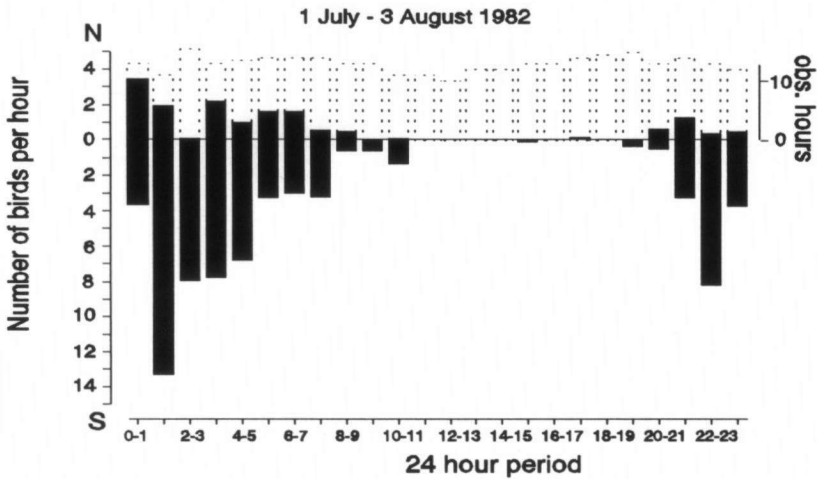

KORTE BIJDAGEN

DAGRITME EN GROEPSGROOTTE BIJ DE KLEINE ALK *ALLE ALLE*
IN WEST-GROENLAND*DIURNAL RHYTHM AND FLOCK SIZE IN LITTLE AUKS IN WEST GREENLAND*KEES (C.J.) CAMPHUYSEN¹ & JAN E. DEN OUDEN²¹Ankerstraat 20, 1794 BJ Oosterend, Texel²Keizersgracht 776, 1017 EB Amsterdam

Little Auks observed during systematic seawatches at Disko Island, West Greenland (69°24'N, 54°17'W) in summer 1982 under continuous daylight, demonstrated a distinct diurnal rhythm. During mid-day, Little Auks were not seen, whereas most were recorded during the second half of the night (Fig. 1). The nearest substantial breeding colonies are situated c. 350 km north of the observation site and numbers recorded were too large to possibly originate from the small local colonies. Another plankton consumer, the Northern Fulmar (breeding around the observation site), also showed a diurnal rhythm, but quite the opposite of that found in Little Auks.

Tijdens zeetrekellingen in de zomer van 1982 aan de zuidwestkust van Disko Eiland in het westen van Groenland (69°24'N, 54°17'W) werden Kleine Alken *Alle alle* geteld. Hierbij werd getracht de waarnemingsuren zo gelijkmatig mogelijk over de daglichtperiode te verdelen (Camphuysen 1989). Tot en met 3 augustus kon ook inderdaad elk uur geteld worden vanwege het voortdurende daglicht. Daarna, totdat de waarnemingen op 18 augustus werden gestaakt, nam de periode van duisternis 's nachts van dag tot dag snel toe. De Kleine Alk *Alle alle* is in dit deel van Groenland een schaarse broedvogel, waarvan in Disko Bukta alleen enkele kolonies in een ordegrootte van 10-50 paren bekend zijn (Salomonsen 1950, Boertmann 1994). Rond de telpost, gesitueerd bij Naujarssuit nûat (Blåfjæld massief), broedt de Kleine Alk niet. In totaal werd van 30 juni tot en met 18 augustus gedurende 407 uren zeetrekwaarnemingen verricht, waarbij 1145 Kleine Alken werden opgemerkt. In vrijwel alle gevallen ging het om groepjes vogels (89% van de waarnemingen, n= 125); solitaire Kleine Alken waren schaars (11%). De grootste waargenomen groep bestond uit 45 exemplaren. Alleen in de eerste helft van juli werden flinke aantallen (totaal 928 exemplaren) geregistreerd, daarna ging het vooral om incidentele, zuidwaarts passerende groepjes. In de periode waarin het 24 uur per dag licht was, van 30 juni tot en met 3 augustus, werden in 312 waarnemingsuren 1091 Kleine Alken geregistreerd. Opvallend was daarbij dat veruit de grootste aantallen 's nachts, en dan vooral

Figuur 1. Uurgemiddelde van Kleine Alken per klokuur in de periode 30 juni-3 augustus en de verdeling van de waarnemingsuren over de daglichtperiode (gestippelde staafdiagram).

Figure 1. Hourly mean of Little Auks and number of observation hours (dotted bars) over the daylight period.

in de tweede helft van de nacht werden waargenomen, terwijl de soort midden overdag volkomen ontbrak (figuur 1).

De frequente waarnemingen van Kleine Alken begin juli, van halverwege de broedperiode tot aan het uitkomen van de eieren, en de omvang van de waargenomen groepen maken het onwaarschijnlijk dat het hier om broedvogels uit Disko Bukta is gegaan. De dichtstbijzijnde grote kolonie van de Kleine Alk bevindt zich bij Appalersalik/Horse Head (6000 paren in 1971; Boertmann 1994) op meer dan 350 km afstand noordelijk van de waarnemingspost. Brown (1976), die ook Kleine Alken op zeer grote afstand van de Groenlandse broedkolonies waarnam, berekende dat een voedselvlucht van maximaal ongeveer 200 km realistisch zou kunnen zijn. Waarnemingen vanaf schepen aan het eind van de jaren tachtig rond de zuidkust van Disko Eiland in de maanden augustus-oktober leverden geen enkele Kleine Alk op (Durinck & Falk 1996), maar de hier gepresenteerde zeetrekwaarnemingen suggereren dan ook dat in augustus de aantallen sterk zijn afgenomen.

De activiteit van Kleine Alken 's nachts en het handhaven van relatief

grote groepen zijn vermoedelijk aanpassingen aan de talrijke predatoren in het gebied (vooral Grote Burgemeester *Larus hyperboreus*). Omdat deze predatoren vooral langs de kust voorkomen en verder op zee schaars zijn is het niet onmogelijk dat verder uit de kust een heel ander dagritme gevonden zou worden dan op de telpost op Disko Eiland. Het gevonden dagritme was in elk geval compleet tegengesteld aan dat van de Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis*. Deze soort is in dit gebied buitengewoon talrijk. 's Nachts viel op de kolonies en langs de kust naar verhouding weinig activiteit te bespeuren, omdat de vogels kennelijk de zee optrokken (Camphuysen 1989). Beide soorten zijn consumenten van zooplankton en daarvan is bekend dat de beschikbaarheid 's nachts sterk toeneemt als gevolg van verticale migratie (Hardy 1956). Indien het gevonden dagritme bij beide soorten in verband staat met hun fourageergedrag waar het gaat om zooplankton, dan is de gehanteerde strategie kennelijk niet gelijk.

- Boertmann D. 1994. An annotated checklist to the birds of Greenland. Medd. om Grønland, Bioscience 38: 1-63.
- Brown R.G.B. 1976. The foraging range of breeding Dovekies, *Alle alle*. Can. Fld.-Nat. 90: 166-168.
- Camphuysen C.J. 1989. Diurnal rhythm of the Fulmar *Fulmarus glacialis* in the arctic summer. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 85-86.
- Durinck J. & Falk K. 1996. The distribution and abundance of seabirds off southwestern Greenland in autumn and winter 1988-1989. Polar Res. 15: 23-42.
- Hardy A. 1956. The open sea, its natural history: the world of plankton. Collins, London.
- Salomonsen F. 1950. Grønlands Fugle. Munksgaard, København. □